POTPURI LITERAR

КОПРІNZЖNDȢ

doъ noбeлe: ѵn бътрînѷ misteрiosѷ, фantas-
шeлe noпtѵрne; doъ noesiĭ din Lord Byron:
astъzĭ am împлinitѷ aл tрeizeчĭ шi шea-
seлea an aл бîрsteĭ meлe, шi kîntekѷ
indѵsѷ: kъпъtîiѵл, kѵ ѵn бokaбѵлaр
de ziчeрiлe рadikaлe aфлate
întр'astъ kaрte.

DE

G. A. B.

БȢКȢРЕЩІ
Тіпъріт ла К. А. Росетті ші Вінтергалдер.
1852.

БЪТРѪNꙊЛ МІСТЕРІОСꙊ.

БЪТРЖNУЛ

MISTEPIOSЪ

ТРАDУSУ DIN ФРАNЦОZЕЩЕ

DE

G. Б.

De mvlte orĭ adeвърvл nv è de krezvtъ.

БУКУРЕЩЇ.

Тіпъріт ла К. А. Росетті ші Вінтерхалдер.

1851

БЪТРЖНЪЛ МІСТЕРІОС.

De mуlte орĭ adeвърул nу ė
de kрезутȣ̆.

Пe kîndȣ̆ ку ачеле zile de фалъ militаръ пentру французĭ în челе din афаръ, ши de spaĭmъ, de sънџe, de doliȣ̆ ши de лakреme în челе din пъуntру, патру tineрĭ se афлаȣ̆, întр'o seаръ, adунацĭ în sуbпъmînta Орбiлор.

— Тъчере! zise уnул dintр'înши ку гласȣ̆ înчетȣ̆, kamaраzilор луĭ kaрi înчепеаȣ̆ a ворбi desпре tребile пубliче, пentру Dуmnezeȣ, sъ nу ne maĭ okупъmȣ̆ de пolitikъ; în timпул în kaре tръimȣ̆ nу ė bine sъ ворбimȣ̆ de astфел de лукрурĭ; kапetele цinȣ фоаpte пуцin de уmeрĭ, înkît ė destул o singуръ sуфларе a denунцiaцieĭ sпре a ле фаче sъ kazъ, ши боĭ шtiцĭ, adъогъ ел, ворбindȣ̆ ши maĭ înчетȣ̆, ши арунkîndȣ̆ o kъутътуръ neastîmпъратъ împрецуру'ĭ, kъ spioni nу ne лipseskȣ: ар пуtea ziче чineва kъ kiар пъреци аȣ̆ урекĭ; фрацiлор; sъ ne луъmȣ̆ seama maĭ bine.

— Eĭ bine! sъ ворбimȣ̆ de amор, asta nу ва sупъра пe nimenĭ.

— Nу'цĭ aĭ бroditȣ minутул пentру asemenea лукрурĭ; чine шtie daa mîĭne вomȣ̆ maĭ фi în вiaцъ.

— Atyпчĭ sъ sпyпemў ла шiрte-мъргърite. Шi kon-
бepsaцia se înцesъ asyпра бedeniiлор, staфiiлор, stri-
гoiлор шчл. ачеsta ера поate sinгурул syжetў despre
kape ap фi пytytў чineба ворбi фъръ перikoл întp'ачеле
zile triste, шi, dyпъ maĭ мyлte desбaterĭ, treĭ din kon-
бiбĭ мъртурisiръ kъ eĭ daў o kредiнцъ maĭ мyлtў saў
maĭ пyцiнў oарбъ tradiцiiлор asyпра materieĭ; iap чел
d'aл патрулеа, anyme Алберt L... deklaръ kъ ел è
sчепtikў, kъчĭ ера konбinsў, dyпъ kym sпyneа, kъ лy-
kрyрiле че se парў челе maĭ straordinare, deбinў în
челе din yрмъ, челе maĭ simпле, kîndў ape чineба ky-
раџiyл d'a ле черчеta d'апроапе шi a ле analisa ky sъп-
џe реч e.

Noaпtea ерà фoарte înaintatъ kîndў amiчi nostri se
despъpцiръ.

Алберt, kape remъsese dyпъ плekарea kamарazi-
лор лyĭ, лyase drymyл spre kasъ, kîndў yn бътрînў
mikў kape шezyse toatъ seара ла o masъ бечiнъ ky
чеĭ патрy tinerĭ, dap фър' a фi бъzytў de eĭ, бeni лîngъ
dînsyл.

— Askyлtam ла борбеле dymneaбoastrъ, îĭ zise ел,
(Алберt se пъли, krezînдyse прinsў saў чел пyцiнў în
пyntyл d'a фi asфел) шi мъ miрam de tonyл чел asky-
цitў ky kape aĭ deklapatў kъ ny krezĭ nimikъ: dъmў
бoia sъ'цi бopбeskў kъ în бîрsta dymitaле, ny nymaĭ
kъ ny s'ap kъdea чineба sъ trateze atît de yшop niuшte
kestiĭ aшa de aбstrakte, dap înkъ шi maĭ ky seamъ d'a ле
desлега întp'yn kinў atît de aбsoлytъ. Însъ мъртyрise-
шte kъ n'aĭ бpytў sъ фaчĭ aлta de kît a kontрариá amiчi
D-taле saў aĭ фъkyt'o пentpy a aбea мyлцyмiрea iyбi-
реĭ de sine, бoindў sъ треchĭ în oki лор ka yn spiritў

taрe, къчї se поtў афла în natȣръ лȣкрȣрї stръine, ne-înцeлese, kaрe skапъ de oрї че черчetaрe.

— Чea че ziseiў o шi кȣцetў, шi o kрezў, respȣnse tînърȣл рasiфȣрatў, шi нȣ kрezў în nimikў, пe kît нȣ boiў пȣtea фi konбinsў.

— Шi че лȣкрȣ te aр пȣtea konбinцe?

— Kîndў aш фi maрtoр лa бр'ȣнȣл dintр'ачeлe лȣ-kрȣрї stръine, neînцeлese desпрe kaрe boрбimї, respȣn-se Aлбeрt k'ȣn aeр batжokoрitoр.

— Asta stъ în mîna dȣmitaлe.

—Че фeл! че s'aр kȣбeni sъ фakў? фъшъ sъ înцeлeрў.

— Тъчeрe! zise бъtрînȣл; reбino mîine aчi, tot пe aчestў timпў, daр îцї spȣiў maї nainte kъ s'aр kъdea sъ te aрmezї kȣ kȣрaцiў.

— Прiimeskў, daр îцї spȣiў шi eў înainte kъ нȣ sînt nічї sȣпeрstiцiosў, nічї фрikosў, шi imaцinaцia mea нȣ se miшkъ aшa лesne.

— Вomў бedea aчeasta, zise бъtрînȣл, шi se des-пърцiръ.

A doa zi, Aлбeрt цiindȣse de kȣбîntў se aфлъ în лokȣл нȣmitў, totў л'aчeaш oръ.

— Aї totў disпosiцiiлe de ieрї, шi eшtї înkъ de-чisў a бpaбa totȣл? îл întрeбъ бъtрînȣл.

— Înфъцiшaрea mea aчi katъ sъ te konбinгъ de-sпрe aчeasta.

— Aшa daр ȣрmeazъ'mї.

Eрa ȣн timпў spъїmîntъtoр; ȣн бîntў iȣte biskoлia în ediфiчiȣрї; плoaia kъdea în toрente шi o întȣneчime adînkъ înфъшȣрa toate oбiekteлe.

Întîia пaрte a dрȣmȣлȣї лoр фȣ tъkȣtъ daр dȣпъ o kaлe de бр'o жȣmъtate oръ прin niшte лokȣрї nekȣ-

noskуte, Aлбeрt stътy în лokȣ фърь вeste ши întребъ пe kondуktoрул съў:

— Уnde mъ kondучĭ?

— Întр'уn лokў уnde веĭ веdea niшte лукрурĭ че te вор konвinџe kъ è maĭ mултъ îndръsneaлъ d'a nу kрede nimikў, de kît sлъбiчiуne d'a kрede totў, рes-пуnse бътрînул misteрiosў.

— Aɉуnџe-вomў kурîndў?

— În datъ.

Întр'adeвър komпanionул луĭ Aлбeрt stъtу dуnъ a-чeasta înaintea уneĭ kase че se пърea a nу фi лokуitъ de мултў, ɉуdekîndў чineвa dуnъ deрънънaрea în ka-рe se aфлa; aчea kasъ se aфлa întр'o улiцъ deпъртatъ kaрe întр'aчeл minуtў eрa deшeaртъ de totў, daр пe kaрe Aлбeрt o рekуnoskу kъ maĭ tрekуse aлtъ datъ п'akoлo, ши dуnъ че deskise ушea din aфaръ, kaрe skîрцîi în цîцîneлe eĭ руџinite, бътрînул îndatoръ пe komпanionул луĭ a intрa.

Tîнърул se îndoi, kъчĭ îшĭ adуuea aminte întр'a-чeл minуtў пînъ лa чeлe maĭ miчĭ amъnуnte aлe nу-meрoaseлoр ши спъĭmîntътoaрe istoрiĭ de omoрурĭ че чi-tise saў aуzise спуindў. Timпул, лokул, întуneчimea nопцeĭ, singуrътatea чèa maрe în kaрe se aфлà, toate kontрiбуiaў întру a'ĭ sminti хotърîрea че îнчeпуse a шo-въi. Stрънinў în Паpisў, se kъià în sineшĭ kъ a îmпinsў лукрул aшa deпaрte, doрia kъmърuцa sa ши koлцу-лeцуĭ de фokў sinгурatikў, лîngъ kaрe kуџetà în siгу-рanцъ ши фeрitў de eлemente, лa фamiлia sa ши лa цaрa sa.

Бътрînул, înцeлeгîndў nexotърîрea луĭ, îĭ zise k'уn ton iрonikȣ: Eĭ вine, de че nу intрi, 'цĭ è teamъ de чeвa? че aĭ фъkуtў aчèa tърie din kaрe îцĭ фъчeaĭ o

парадъ ку kîteба minуte înainte? Eў nу mъ îndoiamў къ atîta кулme de брабуръ ши de inкредулitate se ба derîma ла чèа dintîiȣ черкаре; съ ne întoарчемȣ înaпоі, daka n'aі кураџiул d'a înainta; dар алtъ datъ съ nу maі фачі пе фанфаронул.

— Eў nу mъ temў de лукруріле че sînt пeste naтуръ, респунсе Алберt nikatȣ преа мултȣ; dар поate съ'mі фie фрікъ de бр'ун перікол adeбъратȣ; sinгур ку tine пе каре nу kynoskў, чіne îmі ба респунde къ nу умблі съ'mі întinzі бр'о курсъ?

— Съ'ці întinzȣ бр'о курсъ? ши пentру каре кубintў, поate sпре a te desпоiá? ши че-ар пуtea чіneба аштепта съ афле asупра унуі stуdentаш ка tine! Sînt алte лукрурі каре îці чеаркъ іубірea de арџintȣ, ши nimenі nу omoаръ пentру simпла плъчере d'a omoрі. Кътре ачeste nу ештi tînъръ ши џеапънȣ, пе kîndў eў sîntў бътрînў ши фъръ пуtере; фуџі d'aічea; îmі бine съ te плînгȣ.

— Merџі înainte, zise Алберt, рошindў de слъбічунea sa, dар îці спуiў înainte къ sînt армatȣ ши къ ла чèа maі mikъ miшкаре a ta че îmі ба дештепта бр'ун препусў, îці бърсȣ креерi din капȣ.

— Фie! zise бътрînул, ши dупъ че апрinse ун фанар, se уркъ întîiȣ ел пе о skаръ întунekoasъ, înkoбъiatъ ши фъръ трепte, урmatў de komпaniонул съў че sta ку арма în mînъ гata a'ї da dрумул ла чел maї mikў препусȣ de tръdаре.

Аџунгînдȣ în ал патрулea план, бътрînул îmпinse o уше ши intраръ înтр'о kамеръ умеdъ din каре se esaла ун че каре mirosià таре a бekiў; переціі ераȣ taпisaці de пînze de пъiaџенi ши skîndуріле ераў akoпeрite d'o пулбере adînkъ; nу se бedeaȣ алte moбiле de

kît doъ skaуne бekї шi o masъ роasъ d'asупра kърії se aфла уn басў маре умплутў kу апъ.

Amîndoї шezуръ уnул în фаца челуї лалtў. — Nу te-amў asiгуpatў kъ nу aї de че съ te temї, zise Бъtрînул, dупъ че арунkъ o kъуtътуръ de nesokotinцъ asупра пistoaлелор пе kaре Aлберt ле пуsese лîngъ dînsул; nічї o фiinцъ бieцуitoaре, aфаръ de tine шi de mine, nу лokуeшte întр'aчeastъ kasъ.

Трekутул шi бiitорул îmї sînt tot asemene kуnoskуte, adъoгъ ел, dупъ уn minутў de tъчере, че doрештї съ aфлi din чea че te прiбeште?

— Kîndў шi че фел боiў мурi, respуnse Aлберt.

— Пentру че бeї съ kуnoштї урsita ta? Nу шtiї kъ darул чел maї фatал че-ар путea съ aiбъ уn omў, ар фi ачела ал прештiinцеї! Kredemъ, букуръte de пresentул шi nу te okупа de бiitор: Череmї ор че aлtȣ лукру.

— Nу! Eў боiў съ kуnoskў бiitорул meȣ.

— Aшa dар пentру kъ бeї kу stъруinцъ съ шtiї, боiў съ te мулцуmeskў: Бeї мурi tînъру, шi . . .

— În че епokъ?

— Înainte de шaizeчї de ziле.

— În че kiпў?

— De лангоаре.

— Ба съ мъ sперіе, kуцеtъ Aлберt, dар n'o ба skoate ла kaле; nу sînt destул de tаре шi destул de sънътosў? Aчeasta nу è фъръ пуtinцъ, dар eартъmъ de a nу kреde sупъръtорул dуmitaле пronostikȣ, zise surîzîndȣ; eȣ simцў kъ maї amȣ мулцї anї a tръi.

— Kреde-o, daka aчeasta поate kontрiбуi ла фeрiчiрea ta, respуnse бъtрînул, dар nу уita епоkа чea фаtaлъ; mъ бeї бedea înkъ o datъ, шi aчeasta ба фi în

minутул tъȣ din урmъ. Akум, adъогъ ел, dупъ o skур-tъ паусъ, че dорешtĭ съ вezĭ? sпуne пуmeле унeĭ пер-soane moарte saȣ вieцуinde, шi ва апърea înaintea ta.

— Boiȣ съ възȣ пe mошул meȣ kаре è mортȣ de sînt чінчĭ anĭ akум, респунse tînърул kу ун ton de nekреdeре.

— Уітъtе întр'ачeстȣ васȣ, zise вътрînул. Шi aвia Албeрt арункъ o kъутътуръ репede, înkît възу пe mo-шул съȣ kулkатȣ пe ун патȣ de mортȣ, прekум îл въ-zуse чèa din урmъ оаръ. Ун фiор репede 'ĭ петрeku totȣ трупул: пe kîndȣ sудоаpea 'ĭ удъ фрунtea апрin-съ. Asta è neaуzitȣ, zise ел în sineшĭ, dар kу toatе astea нy è фъръ путinцъ a esплika лукрул прin mijло-kул фisiчeĭ шi ал фantasmагоріеĭ.

Se фъkу ун minутȣ de тъчере.

— Цie 'цĭ è mintea ла amikул тъȣ Adолфȣ de B... веĭ съ'л вezĭ? întребъ вътрînул.

Албeрt remase înkremeнitȣ de mірape, misteріосул съȣ komпanion чitise în kугетул луĭ. Se maĭ уітъ o dатъ шi възу o піацъ публікъ dintр'o четate kаре 'ĭ ера nekуnoskутъ; mултъ луme ерà adунатъ akоло шi dанцаȣ îmпрejурул фokурілор de букурie.

— Ну deskoперĭ пe nimenĭ din kуноштinцa ta printре mулцime? întреъ вътрînул.

— Ах! Думnezeуле! strігъ Албeрt, ел este! ami-kул meȣ! Adолфȣ!

— Урmеazъĭ miшkъріле; че фаче ел akум? se dепъртеazъ din піацъ шi intръ singур întр'o алee întу-nekoasъ de плопĭ; аре ун аерȣ tristу шi è пусȣ пe гîndурĭ.

— Akум, zise вътрînул, dîndу'ĭ ун пумnал, înфiце ачеastъ армъ în васȣ.

Албеpt se kodi.

— Че, înkъ miчinimiel stpirъ komnanionyл sъў, пe kîndў yn sypîsў nedeskpisў tpeky penede пe бyzeлe лyĭ пълite ші înkpeцite, ші o esпpesie nemъpцinitъ лyчèa în miчi лyĭ oki чenyшiĭ, лoбeшte daka aĭ inimъ, saў ny eшtĭ de kît yn koпiл saў... yn tikълosȣ.

Întp'aчeл minytў timбpyл ynyĭ opлoцiў бeчinȣ synъ mezyл noпцeĭ, epà opa din ypmъ de 30 Noemбpie 1793.

Aбiá Aлбеpt împinsȣ de o пytepe neбъzytъ, dap de kape ny se пytea systpaцe, înфinse пymnaлyл în басȣ, ші yn цinetў sпъĭmîntъtop pesynъ; eл фy ypmatў d'yn цemetў sypdȣ, aпoĭ d'yn zromotȣ maĭ yшop asemene ky aчeлa чe пpodyчe чeл din ypmъ pъknetў aл ynyĭ mypindȣ, aпoĭ totyл pekъzy întp'o tъчepe seлбatikъ ші adînkъ; ші лymina kape, înainte d'yn minytў, maĭ dedese o pazъ, se stinse.

Aлбеpt koпpinsȣ de opoape, лъsъ sъ'ĭ kazъ apma, se apynkъ sпpe yшe ші, ky totў întynepekyл чe'л împpesypà, se koбopî пe tpenteлe чeлop пatpy плanypĭ ky maĭ myлtъ penezivчivne de kîtў kym ap фi фъkytȣ în zioa mape, пe kîndȣ yn xoxotȣ de pîsў asemene ky pîsyл ynyĭ demon бeniа пînъ în ayzyл sъȣ. Aџynsў în yлiцъ, îшĭ ypmъ dpymyл чeл iyte ші, dyпъ чe se pe-tъчi dyпъ întîmплape пîn' kyaptiepypĭ пe kape de myлtъ typбypape ny лe пyteà pekynoaшte, peintpъ în лokyinцa sa пe лa peбъpsatyл ziopiлop, pyntў de osteneaлъ ші de miшkape.

Dyпъ tpeĭ ziлe aчeastъ împpeџypape stpъinъ чe лъsase în mintea лyĭ Aлбеpt yn neastîmпъpȣ deшept, yn sentimentȣ nemъpцinitȣ de meлankoлie, пoptiepa лyĭ 'ĭ dete o skpisoape ky mъpцinĭ nerpe; pynse siцiлiyл ky o mînъ tpemypъtoape ші чiti фataлa noбeлъ: „Kъ ami-

sул сърȣ Adoлфȣ de B... aџунсў ла Mapsiлia нуmaĭ din aџун, пъръsindȣ piaца публiкъ de... унde se sepба о бiktopie, фуse лобitў d'ун пумнaл суб sînул dînstînra, întp'о aлee de плопĭ, ла 30, Noembpie din урmъ ла mezул нопцеĭ; къ nimenĭ ну шtiá съ фi aбутȣ eл бр'ун inamikȣ; къ ну i se луase nimikў шi, în чeлe din, урmъ, къ toate чepчetъpiлe спpe a se aфла omopîtopул, фуръ deшepte.

Пътрунсў de durepe, Aлбept se duse îndatъ ла mairia окoлулуĭ, 'ĭ фъку аръtapea, шi ку toate къ n'aбу dekît o mikъ спepaнцъ de a путea реґъsi лoкул чeл фaтaл în kape пetrekуse о пapte din noaптea de ла 30 Noembpie, se пуse în kaпул аџенцiлор пoлiцieĭ, шi дупъ мулte ziлe de aлepгъturĭ ostenitoape шi нeфoлositoape, kpezу къ deskoпepi kasa neлokуitъ; îmбpînчiръ ушea, se уpkapъ în kîte пatpу плaнурĭ шi гъsiръ kamepa чèa nekурatъ, peчe шi уmedъ în kape se aфлase ку бътpînул, totў întp'aчèa stape în kape o лъsaseръ înaintea фуцeĭ луĭ; nimikў ну epa skimбatў: dekît нуmaĭ басул în kape înфiпsese пумнaлул, koпpindeà ун лikуidў d'o kулoape poшatikъ шi d'ун mipoсȣ гpeцosў шi путуposў, шi тъiшул aчeлeĭ apme, пe kape o pidikapъ дупъ пapketў, epá плinъ de пete totȣ de aчеaшĭ kулoape: aнaлisa ximikъ чe i se фъку maĭ tîpziȣ, аpъtъ къ aчeл лikуidȣ epa сънџe.

Întp'aчeл minутȣ, бietул Aлбept, ку inima sdpoбitъ, къzу întp'o лaнгoape, imaџinapea sa atakatъ, îл înфъцiшà neînчetatȣ ka пe omopîtopул луĭ Adoлфў, шi ку toate kîte 'ĭ фъкуpъ спpe aл desфътá шi aл бindeka din monomania sa, eл фу peduсȣ îndatъ, în estpemitatea din урmъ.

Întp'o seapъ, kîndȣ inфoptунatул tînъpў сусџiнутў

în бraцеle mymisei dyreroase, semъnà a чеrká yn minytў de liniште шi se пърeà kъ reпoseazъ, se skylъ фъrъ бeste, strirîndў k'yn гlasў tremyrъtor шi skytyrъtor, пe kîndў oki selбъtъчiцi шi kari semъnaў kъ esў din orбita lor, se îndreпtaў spre фereastrъ: iatъ'l! atъ'l! шi dyпъ o yшoarъ konбylsie, îшi dete syфletyl. Eraў tokmaї doъ lyni, zi ky zi, dyпъ moartea mikylyї sъў. Sпektatori aчelei sчene sпъїmîntъtoare reпezindyse kъtre lokyl чe aцintarъ kъtъrile myrinde a inфortynatylyї Alбert, бъzyrъ în deпarte o ymбrъ чe se strekyrà reпede asyпra ninsoarei.

Istoria de maї sys фy sпysъ, sînt kîцi-бa anї, de kъtre lokotenentyl-kolonel D. P.... kare înkredinцъ kъ чiti în reџistrele mairiei okolylyї al ... lea, toate împrejyrъrile aчestei întîmпlъri strane, în kare yni бryrъ sъ бazъ mîna пyterei sъпџerate чe гyбernà atynчi Фranцa шi alцi ... Deџetyl lyї Dymnezeў. J.—B. — F. — S...s.

Фine.

ФANTASMEЛE

NOПTЎPNE.

ФANTASMEЛE NOПTȢРNE.

A фostȣ ɤn timпȣ odatъ пe kîndȣ în toate пърцi-лe лɤmeĭ se kрedea kъ kaseлe neлokɤite, ші maĭ kɤ seamъ kasteлeлe чeлe бekĭ eраȣ asediate de niште sпi-рite релe, ші se sпɤneaȣ o mie de лɤkрɤрĭ desпрe aпa-рiцiiлe ші desпрe teроriлe saȣ релeлe чe проdɤчeaȣ лa чeл чe kɤtesa a лokɤi în eлe.

Kîte пɤцinȣ пɤцinȣ însъ s'a deskoпeрitȣ kъ ase-mene aпaрiцiĭ ші asemene sпaime, ор kъ eраȣ ǰɤkърia ɤneĭ imaǧinaцiĭ aпрinse, saȣ eфektɤл ɤnор kaɤse natɤ-ралe neînцeлese d'o kam datъ, saȣ фaпta бре-ɤnор пер-soane ръȣ kɤǧetъtoaрe, kaре întребɤinцaȣ asemene miǰ-лoaчe sпре a цinea deпaрte de лokɤriлe în kaре askɤn-deaȣ ръɤtъцiлe лор, пe ор чine aр фi пɤtɤtȣ a'ĭ des-koпeрi.

În zioa de astъzĭ nɤ kрezȣ sъ se maĭ aфлe бре o пeрsoanъ kɤ бɤnъ ǰɤdekatъ kaре sъ dea kрezъmîntȣ лa asemene sпaime. Kɤ toate aчeste aчeastъ бekie пређɤdeka-tъ nɤ è înkъ de totȣ stearsъ din mintea пoпoлɤлɤĭ, ші asemene noбeлe se aɤdȣ sпɤindɤse kîte odatъ ші пînъ în ziлeлe noastре.

Ȣn omȣ înцeлentȣ, kîndȣ i s'aр фi întîmплatȣ ɤna ka aчeasta, s'aр фi mɤлцɤmitȣ sъ рîzъ пînъ n'aр maĭ фi

пуtуtȣ. Алці іарȣ кърор ле плаче а фаче парадъ de курацiул лор ші se dукȣ ку мултȣ непъsȣ а înфрунtá перikолул пе kаре îл despрецуеште: dар esемплул Dу-чеĭ de Вiларs katъ sъ факъ пе ор чine а фі ку луаре aminte ші а ну se маĭ авentура înainte d'а se asiгура біne ші а se фері de реле че і se бор путеа întîмплá, saŭ din бр'о kaуsъ naturaлъ, saȣ din ръуtatea унор oameniĭ întр'adinsȣ askунші pentру ачеаsta.

Пе kîndȣ ачеstŭ Вiларsȣ ерà înkъ јуне, trimisŭ фiindŭ de kъtре реџеле съȣ în Џермаnia пеntру nіште афачеріĭ importante, ла întoарчере îл апукаse noaптеа ші о плоаie фоарtе маре întр'ун satȣ урîtȣ, unde, афаръ de kîte-ба koлибе tikълoase de църаніĭ, ну маĭ ера алtȣ лokŭ спре а se adъпosti. Ну depарte însъ se бedea ун kasteл бekiȣ; ші фiindȣ kъ і se пъреа kъ ар фі путутȣ petрече noaпtea akoлo маĭ komodȣ, întребъ чine ера akoлo, ші daka путеа съ mîie întр'însул. Църаni îĭ респунсеръ kъ nічĭ ун omȣ ну kуtesà а лokуi пъуntру, kъчĭ toці ерaŭ înmърмуріціĭ de спъĭмîntъtoареле sгоmote че se аузiaȣ ші de фantasmeле че se бedeaȣ în toate nопціле. Рîse јунеле Вiларs de simпличitatea лор:

— Ші eȣ боiȣ авеа мултъ плъчере, ле zise, de а бedea ачеste фantasme, ші а аузi ачеste sгоmote спъĭмîntъtoаре.

Asфел, дупъ че dete ordinȣ л'аĭ seĭ de а ремъnea în satȣ, боindȣ s'арate маĭ біne kîtȣ ел îшĭ бъtea јokŭ de asemenea басне, îшĭ луъ армеле ші, zikîndȣ съ'ĭ adукъ біnȣ ші съ'ĭ априnzъ ун фokȣ бunȣ спре а se рестаура, se dуse sinгур ла kaстелȣ.

Dупъ че tреkу mezул nопцеĭ eatъ kъ înчепе а s'аузi ун sгоmotŭ de depарte konфуsŭ ші ун sунetŭ спъĭмîntъtор de katene, de stрiгърĭ ші de урлete. Вiларs,

фър' a se înфioрa de лoкȣ, пусe mîna пe aрme шi îшĭ луъ o пosiцie de aпъраре. Рeсунetул урлeteлoр шi aл stрiгърiлoр шi tîрîрea kateneлoр se фaчe din чe în чe maĭ taрe шi maĭ aпрoпiate. Biлaрs плinȣ de inimъ шi de ун kурацiȣ neклintitȣ stъtу aшteпtîndȣ sъ бaзъ чe o sъ easъ. Kîndȣ d'o datъ se фъkу ун sгomot maрe, ka kîndȣ s'aр фi рyinatȣ totȣ kasteлул. În datъ ушiлe se deskiseръ kу iуцeaлъ шi intръ o фantasmъ monstрyoa-sъ de o mърime nesпусъ, akoпeрitъ în бestminte aлбe шi урmatъ de пatру фур ĭ kу toрцe фунeбре în mîĭneлe лoр. Dупъ чe stъtу în лoкȣ фantasma, întoрkîndусe kъtре Biлaрs.

— Kутезъtoрулe! îĭ zise kу ун tonȣ adînkȣ шi tреmуръtoр, tу kaрe aĭ kутezatȣ a пътрунde întр'aчeste лoкурĭ sпъĭmîntъtoaрe, плeakъ d'aчi îndatъ шi skaпъ, saȣ tреmуръ пentру бiaцa tá.

— Eȣ sъ tреmурȣ? рesпунse kураціosул ĵунe: akум бedeaбeĭ, sчeлeрatулe, daka шtie sъ tреmуре Biлaрs!

Шi фър' a maĭ пeрde timпȣ s'aрункъ asупръ'ĭ kу o фурie nesпусъ. Фantasma фуцi întр'o kлiпъ: Biлaрs se ia dупъ dînsa; daр aбia tреkу doъ kameрe шi eatъ se skуфундъ пaбimentул, бisiунea desпaрe, шi eл se бъzу întр'aчeлȣ minутȣ singур întр'ун лoкȣ nekунoskутȣ, întр'o adînkъ tъчeрe шi întр'o întунeчime sпъĭmîntъtoaрe. Kîtъ фусe teрoaрea шi турбураpea луĭ Biлaрs întр'aчeлȣ minутȣ înфioръtoр è пpea ушoр лукру a o înцeлeцe. Dintр'o бунъ întîmплaрe însъ eл nу суфeрise niчĭ ун ръȣ în kъdeрea sa; daр бedea пpea бine kъ, înkisȣ întр'aчeлȣ лoкȣ, eл nу maĭ aбea sъ aшteпte niчĭ o skъпaрe.

Asфeл рemъnîndȣ mултȣ în турбураpea a o mie de kуцete, deskoпeрi în чeлe din урmъ o луminъ mikъ пpin kръпътура унeĭ уше чe рesпундea în subпъmînta бeчi-

пъ, ші аѵzi о тѵрітѵръ че і se пърѵ de гласѵрі omeneшті. Ел пѵse atѵнчі ѵrekia kѵ лѵаре aminte ші реѵші kѵ чеа маі маре a sa mірare а destinџe kъ între mѵлцimea ѵnor oamenі фъkъtorі de реле se фаче ѵn konsѵлtѣ despre maniera kѵ kаре s'ар kѵвeni sъ'і рідіче віаџа. Dѵпъ маі мѵлte desвaterі че îл џinѵръ întр'о adînkъ amъръчіѵne, аѵde пе ѵнѵл în челе din ѵрmъ, kаре zіче:

— Е фoarte perikolosѵ лѵkрѵ pentrѵ noі de а'л ѵчide: ел è о персoанъ de treaптъ înaлтъ; mîine se ва фаче черчеtаре despre dînsѵл în totѵ kastелѵл ші noі вомѣ фі deskoперіџі; пърерea mea ар фі маі віne de а'і da drѵmѵл.

Віларs аѵzindѣ ачеasta, і вeni inima ла локѣ.

— Dар, strігъ ел atѵнчі, atentatѵл востpѵ въ ва kosta фoarte skѵmпѣ. Еѵ am skрisорі importante че kаtъ sъ фіе date în însьші mîna реџелѵі; am пatрѵ персoane pentrѵ serвіџіѵл meѵ în satѵл вечinѣ: moartea mea nѵ ва пѵtea sъ stea askѵнsъ, nічі sъ rеmîie нeresвѵнatъ. Deskideџі: eѣ въ daѵ kѵвînтѵл meѣ kъ воіѣ џinea sekрetѵл ші kъ въ воіѵ da о respлatъ kаре sъ merite de Віларs.

Dѵпъ ѵn skѵрtѣ konsiліѣ еі konsimџіръ а'л ліберa, îndatorîndѵ'л însъ а џѵра kъ nѵ'і ва еші алтъ ворвъ din гѵръ de kît kъ а аѵzitѵ ші а възѵtѣ лѵkрѵrі spъimîntъtoare întр'ачелѣ kastел; ші întр'ad върѵ kъ ел пѵtea sъ spѵie ачеasta.

Трекѵ kîtѵ-ва timпѵ dѵп' ачеasta, Віларs se афла întр'о віла d'але лѵі dimпреѵнъ kѵ маі мѵлџі oamenі; ѵn omѣ нekѵnoskѵtѣ intръ ла dînsѵл, ші adѵkîndѵі doі kаі tinері, фрѵмоші ші inimoші, і zise:

— Приimeште ачestѵ dарѵ пе kаре џі'л trimite а-

чеia kърор ле-аї промisў sekретѵл întр'ѵn kastелȣ de kаре kaтъ sъ'цї adѵчї aminte преа бine, ши пе kаре sekретў л'аї цinѵtȣ пîн' akѵm kѵ destѵлъ kредinцъ. Akѵm eї îцї лiбереазъ ачеastъ kредinцъ, kъчї sînt ешiцї din-tр'ачеstȣ рiгatў ши se афлъ în siгѵранцъ, фър' a aбea neбoie de бре ѵn лѵkрѵ, ши фър' a se maї teme de чеба.

Atѵnчї Biлaрs спѵse чеа че i se întîmплase în kasteлѵ. Челе чiнчї фantasme ераў чiнчї фабрikaтoрї de monede фaлse askѵnшї akoлo dinпреѵнъ kѵ aлцi. Пабimentѵл skѵфѵndatȣ ерà ѵn фел de kѵрsъ че se întребѵinцa în timпѵл ресбелелор intestine ши a miчiлор tiранї maї în toate kasteлеле.

Biлaрs бoiosȣ фiindȣ kъ a пѵtѵtȣ skъпa dintр'ачеаsta, de kîte oрї se maї întîmплà sъ спѵie че пъцise, otȣ d'aѵna deфъїma maї întîiȣ kѵраџiѵл sъȣ чел небѵnȣ; ши se пѵnea пе dînsѵл în esemплѵл перikoлелор лa kаре поate kondѵче ѵn kѵраџiў nemъsѵрatў.

КЪПЪТЖІȢЛ DIN LORD BYRON(1).

Sinгурatikў къпъtîiȣ!
Ȣnуnemi уnde 'mi è amantул че 'n deшeрtȣ inima'mi
kiamъ?
Ачел dулче kinў че noaпtea eȣ бisezȣ, nу este ел
Petъчindў п'o maрe tristъ desпeрatў шi sinгурел?
Sinгурatikȣ къпъtîiȣ!
Уnde kaпул meў adesea îл пуneamў eȣ kу плъчeрe
Akум пуiȣ o фрунte tristъ шi înчinsъ de dуpeрe
Oф! шi zioрул zileї dулче întърzie - a рesърi!
Къпъtîiў, aѕупръ'цї kaпу'mi îл лasў a къdea феpбinte
Ka уn apбoрe de doliў че se плeakъ пe moрminte.
Sinгурatikȣ къпъtîiў, бin' aлinъ doрул meў,
Фъ ka 'n лokул astoр лakрemiї че zi noaпtea бърsў meрeў,
Sъ mъ лerъnȣ eȣ în sînул уnуї dулче бisȣ doрitў,
Шi sъ nу moрў înainte d'a бeдea п'aл meў iубitȣ.
Atунчї къпъtîiў пpea dулче, лînгъ dînsул sъ фiў eȣ,
Феpiчitъ k'aлtъ datъ sъ'л maї stрînгў пe пeпtул meȣ.
П'aлe луї iубite бpaцe sъ'mi daў sуфлetу 'n amoр,
Къчї e sinгур'am doрinцъ sъ'л maї бъzў ш'aпoї sъ moрȣ.
Skумпȣ шi dулче къпъtîiў!

---

1) Lord Byron skрise aчeste бeрsуpї пуцinў înaintea плeкърeї saлe în Гpeчia. Eлe къta sъ фoрmeze бoрбeлe apieї indуse Alla Malla Punca, пe kaрe kontesa Guiccioli і плъчea sъ kînte adese.

Astъzĭ amŏ ꙟmплinitŏ aл treizeчĭ шĭ шaseлea an aл вieцeĭ meлe.

Misoлonџi, 22 Ianꙋarie 1824.

1.

Este timпȣ akꙋm a stinџe флakъра'mĭ neînчetatъ!
Чe sъ maĭ adoрў ꙋn sꙋфletў kaрe-akꙋm m'a пъръsitȣ.
Daр nꙋ; лa a mea ꙋрzitъ sъ mъ maĭ sꙋпꙋiў o datъ:
Sъ iꙋbeskȣ шi neiꙋbitў.

2.

Фрꙋnzeлe zileлoр meлe фъръ timпў se вeшteжiръ.
Пentрꙋ mine-amoрꙋл n'aрe niчĭ de kꙋm kꙋnꙋnĭ de флoрĭ.
De mꙋлtў de kîndў пentрꙋ mine aлe лꙋĭ плъчeрĭ пeрiръ;
Mĭ a рemasȣ nꙋm' aл sъȣ doр.

3.

Întр'ast' inimъ чe џeme aрde - o флamъ soлitaръ;
Este ꙋn Bꙋлkan чe mꙋџe рeînkisў în пeпtꙋл meў
Niчĭ o фakлъ nꙋ s'aпрinde лa фъkлia фꙋneраръ
De kaрe mъ konsꙋmȣ eў.

4.

Adio, tрansпoрtꙋрĭ, temeрĭ, џeлosiĭ шi sakрiфiчiĭ,
Boĭ чe фaчeцĭ aлe лꙋmeĭ kîndў плъчeрĭ, kîndў tꙋрбꙋрaрe!
Ꙋn amoр tрistȣ îmĭ ръпeшte înџeрeшtiлeĭ deлiчiĭ,
Eȣ пoрtȣ înk' aлe лꙋĭ фeaрe.

5.

Daр deпaрte-aчeste rîndꙋрĭ чe-aл meȣ пeпtȣ înбenineazъ;
Aчi глoрia 'mплeteшte kꙋnꙋnĭ пentрꙋ лꙋпtъtoрĭ:
Moaрte, плъnџe пe moрmîntꙋĭ, шi tръindȣ, i'nфъцiшeazъ
Laꙋрꙋл nemꙋрitoр!

6.

Ачі este лokуinца de баtaлiї ші aлapme;
Sъбiї, лanче ші dpaneлe se apъtъ okiуlуі meу;
Aлtъ datъ Spartiatуl dîndу'шї sуфletуl ne apme,
Nу фу лiбepъ kуm sînt eу.

7.

Гречіa peînбiazъ! sуфletъ al meу te deшteantъ;
Пentpу фiуl лop stpъmouшi'mї nу nуteaбop a poшi;
Moшtenindъ dintp'al лop sъnџe, a лop глopie m'aшteantъ.
Boiу înбinџe — op бoiъ mуpi.

8.

Akуm natimeлe meлe лe kълkaбoiъ în nічoape;
Пentpу фpуmуseџe okimї лakpemї nу бop maї бъpsa;
Liniшtitъ eу înфpуntaбoiъ atît kpуda eї piгoape,
Ші sуpîsу'ї бoiъ бpaбa.

9.

Dak' a бieџeї mулџуmipe nentpу tine — è întpepуntъ
Че maї nopџї tу гpeуtateaї? лasъ луtуї dуpepoсъ;
Iatъ kъmnуl de onoape. Dуte, kaуtъ în луntъ
Уn mopmîntу npea глopioсъ.

10.

Поџї s'asnipї лa moaptea dулче челop че ш'o daъ npin apmъ;
Aчi фъpъ бpe o фpikъ ea se noate kъnъta;
Bezї ш'aлeџeџї лokуl уnde бeї чenушea ta sъ doapmъ,
Ш'anoї te бeї penosa.

ВОКАБȢЛАР

de zічеріле радikале копрinse întр'ачеастъ карте.

Абsолутў, neatîрnatў, imперіоsȣ̆, sуберанў.

Абstрaktў, каре е аnевое а пътрунde; datў ку totул ла прівіреа уnуї обiektȣ̆.

Абentура, (а se) а луа лумеа în kaпў; а se dуче dупъ întîmпларе.

Adopa, (а) а sлъві.

Amikў, прietenў.

Analisъ, desфачереа уnуї întreгў în пърціле sале; înцелеџере.

Апаріціе, вedenie.

Арборе, потў.

Asediatў, înkonџiуратȣ̆.

Asпіра, (а) а претinde чева.

Atentatў, întreпрindере реа în kontра леџілор.

Брава, (а) а înфрунta, а nesokoti.

Бравуръ, înфрунtare, nesokotinца уnеї примежdiї; фаптъ маре, de лаудъ,

Брутў, nелукратў; гросоланў; фъръ politeцъ.

Bisiуne, бedenie,

Biлa, satў, dупъ modeлул чeлор din Itaлia.

Biktoрie, бiрyinцъ.

Џeлosie, temeрe.

Глоріe, sлaбъ.

Глорiosў, sлъбitȣ.

Гувeрna, (a) a okîрmуi, a stъпînі.

Deклaрa, (a) a aрътa, a фaче kуnoskуtў, a ďa пe фaцъ.

Deлiчiў, maрe плъчeрe.

Denуnцiá, (a) a пîрî пe чineба ла ȷудekatъ, a aрътa în публikў.

Desпeрa, (a) a desпъdeȷdуi.

Desпeрatў, desпъdeȷdуitȣ.

Destinџe, (a) a deoseбi.

Doлiў, ďуреpea че simte чine-ба dупъ o пeрďeрe; xaîпъ чeрnitъ saў semnў чeрnitў; întрistaрe.

Dрaпeлў, steaгў.

Ediфiчiȣ, ziďiрe, бina.

Eфektў, eшitул dintр'o прічinъ; рesуltatул.

Eлementў, уn tрупў simплу kaрe intръ in komпунeрea tрупуріlор komпуse; înчeпутул уneї шtiinцe, aрte etc.

Esemплу, пilďъ.

Esплiká, (a) a tълmъчi.

Esпрesie, aрътaрea, înфъцiшaрea уneї ideї, уnуї sentimentȣ.

Estрemitate; marџine, sфîршitȣ, бîрфў.

Фаlsў, minчinosў.

Фanarў, фeliпarš.

Фantasmъ, вedenie фantastikъ; stafie.

Фantasmarorie, јokў de optikъ, kare înшealъ вederea.

Фatalš, kare atîrnъ de ла ypsitъ; pričinyitor de nenopočire.

Фламъ, флакъръ.

Фyneбry, tristў, spъimîntъtor, groзaбў; kare privеште чeremonia morцilor.

Фyneparў, чe se atinџe de чeremonia ynei înmormîntъri, groasnikў.

Imaџinaцie, înkipyire.

Importanцъ, kare aratъ yn preцў mare, yn meritў.

Inamikš, kontra ky amikў, вrejmaшў.

Inkredylitate, neвoinцa saў refysyl d'a krede.

Infortynatў, nenopočitў.

Intestinў, din пъyntry. Resвelš intestinў, ръsвoiў чiвilў, saў între konчetъцenї.

Ironie, фigyrъ prin kare вa чineвa sъ zikъ împotriвa чelyї чe фaчe sъ se înцeleagъ.

Kamaradў, toвaroшў.

Kamerъ, kъmarъ, odaie.

Kastelš, palatў, kasъ mare înkonџiyratъ ky zidyrї; фortereцъ mikъ într'o kîmpie.

Kaysъ, pričinъ.

Kestie, kyвîntš adresatў la чineвa asypra ynyї lykry despre kare вa sъ ià o kynoшtinцъ; pyntў d'o шtiinцъ saў d'o arte kare e priimitor de diskytatў.

Kompanion, konsoцЎ, toвaroшЎ.

Konвiвў, ačeлa kare se aфлъ лa o masъ, лa o веціe ky aлte persoane.

Konвyлsie, miшkare a myskiлor ivte шi ky tyrвyrare.

Konфysў, întynekatў, amestekatў, neînцeлesў, tyrвyratў.

Konsiлiў, sфatў.

Konsyлta, (a se) a se sфъtyi.

Konsyma, (a) a strikа́, a пrъпъdi; a se konsyma, a se toпi, a se пrъпъdi.

Kontrariа́, (a se) a фi în oпosiцie ky sineш; a ny se îmпъka ky sine.

Kyartirў, împъrцire, saў parte a ynyĭ oraшў; лokў okyпatў de o trypъ de oшtire; sълaшў.

Kyлoare, фaцъ.

Layrў, yn pomў totў-d'ayna вerde. Semnyл de вiryinцъ ostъшeaskъ, de triymфў poetikў.

Liвera, (a) a sлoвozi.

Liverў, sлoводў.

Likyidў, yn če în stare apoasъ.

Lytў, instrymentў de mysikъ ky koarde.

Mairie, o drerъtorie în Фraнцa.

Misteriosў, tainikў.

Miчinimie, inimъ mikъ; лiпsъ de kyraцiў.

Monstryosў, peste mъsyrъ de mare; neпrasnikў.

Oвiektў, or če isвeшte simцyriлe, пričina ynyĭ sentimentў, a yneĭ пatime, a yneĭ фaпte; sфîrшitў, skoпў.

Okʏпá, (a se) a se îndeлetniчi.

Onoare, чinste.

Orбitъ, лinia чe deskrie o планetъ пe чerʏ̆ прin miшkarea sa.

Ordinʏ̆, порʏnkъ.

Orлoџiʏ̆, чeasornikȣ.

Oroare, гroazъ.

Orъ, чeasʏ̆.

Пaбimentʏ̆, aшternere kʏ petriшȣ saȣ aлtʏ̆ чeбa.

Пaʏsъ, înчetare într'o лʏkrare, odixnъ.

Перikoлȣ, primeжdie.

Пikatȣ, atinsȣ, aџîцatʏ̆.

Плanȣ, aчi înseamnъ katȣ.

Портierъ, ʏшe îndoitъ; портiцa ʏneĭ trъsʏrĭ; aчea чe пъzeшte лa o ʏшe.

Пromite, (a) a фъгъdʏi.

Пronostikʏ̆, пърere saʏ̆ штiinцъ despre semneлe ʏnʏĭ лʏkrʏ kare se бa întîmплa.

Пʏблikȣ, oбшteskȣ.

Pasirʏratȣ, înkredinцatȣ; adʏsȣ în лiniшte dʏпъ чe a фostʏ̆ maĭ înainte într'o tʏrбʏrare, фrikъ шч.

Reџe, kraiʏ̆.

Reпosa, (a se) a se repaʏsa, a se odixni.

Resбeлʏ̆, ръsбoiʏ̆.

Restaʏra; (a, saʏ̆ a se) a îшĭ redoбîndi пʏteriлe пerdʏte; a doбîndi o xrапъ бʏnъ.

Reʏшi, (a) a isбʏti.

Riгoare, aspime, strъшniчie.

Sakrifiчiȣ, жertбъ.

Seрбiцiȣ, sлɣɉбъ.

Siцiлiȣ, печеtъ.

Soлitaрiȣ, sinгɣрatikȣ.

Sпektatoр, прiбitoр.

Sпeраnцъ, nъdeɉde.

Sпiрitў, dɣхȣ.

Stраoрdinaрў, neoбiчnɣitў.

Sɣрîde, (a) a zîmбi.

Sɣрîsȣ, zîmбetȣ.

Sɣstраце, (a saȣ a se) a skoate, a skъпa ɣn лɣkрɣ de ɣnde aр tребɣi sъ фie, a фɣцi, a skъпa.

Sчeлeраtў, реȣ, stрikatў,

Sчentikў, a kърɣї пpoфesie è d'a se îndoi de toate.

Tanisatȣ, шterпɣtў kɣ koбoaре.

Tероaре, фрikъ, sпaїmъ.

Timбрɣ, ɣn фeлȣ de kлoпotȣ kaре n'aре лimбъ, чi se бate пe din aфaръ k'ɣn чiokъneлɣ; sɣnetɣл гласɣлɣї; semnȣ tiпъритў пe хîрtї de postъ, skрisoрї шчл.

Tоrentў, бърsaре de апъ din плoї maрї.

Tраdiцie, kaлe прin kaре фaпteлe шi doktрineлe tрekў din бîрstъ în бîрstъ.

Tраnsпortȣ, stрътɣtaре, mішkaре репede, deлiрȣ.

КЪТРЕ ЧІТІТОРІ.

Прііміцĭ, skумпі meĭ чititoрĭ, ачеаstъ kъртічikъ, пу atîtу dупъ meрітул eĭ, kît dупъ ачеà віnевoinцъ ку kаре аці̆ прііmitу totу-d'ауna mічеле опере але ачелуia че пу înчеteazъ d'atîцia anĭ a въ servi în kуалitatea sa de skрiitoр.

În kît пентру akум skопул meу n'a фostŭ de kît a въ фаче sъ петречеці̆ kîteва minуte de чitire пе kîndу saцiул saу desгуstул фаче o паусъ întре D-воаstръ ші челелалте петречерĭ але луksулуĭ чівілisaцiĭ de azĭ. De въ ва плъчеа o asemene пробъ de o лукраре че куцеtу a o фаче maĭ întinsъ ші maĭ serioasъ пе віitoр, воiу înцелеџе ачеаsta dупъ konkурinца чititoрілор meĭ; atунчĭ пу воiу круца нічĭ timпу, нічĭ мункъ спре a въ da din kîndу în kîndŭ, ші kît maĭ desŭ se ва путеа, kîte вр'о skрiере în kаре, пе лîнгъ партеа desфътътоаре че o ва konpinde, воiу алътура totŭ-d'ауna ші o парte de instрукціe în diферinte materiĭ, прекум ші esплікареа zічерілор radikaле, ka sъ фie kартеа віne înцелеasъ, ші kаре пу ва întрече нічĭ o datъ mikул прецу че è însemnatу în dosул ачеstia, de ші волумул ва фi maĭ întinsŭ.